

Elfde Voortgangsrapportage PMR/750ha



Vastgesteld door het Bestuurlijk Overleg PMR/750ha op 20 september 2012

Inhoud

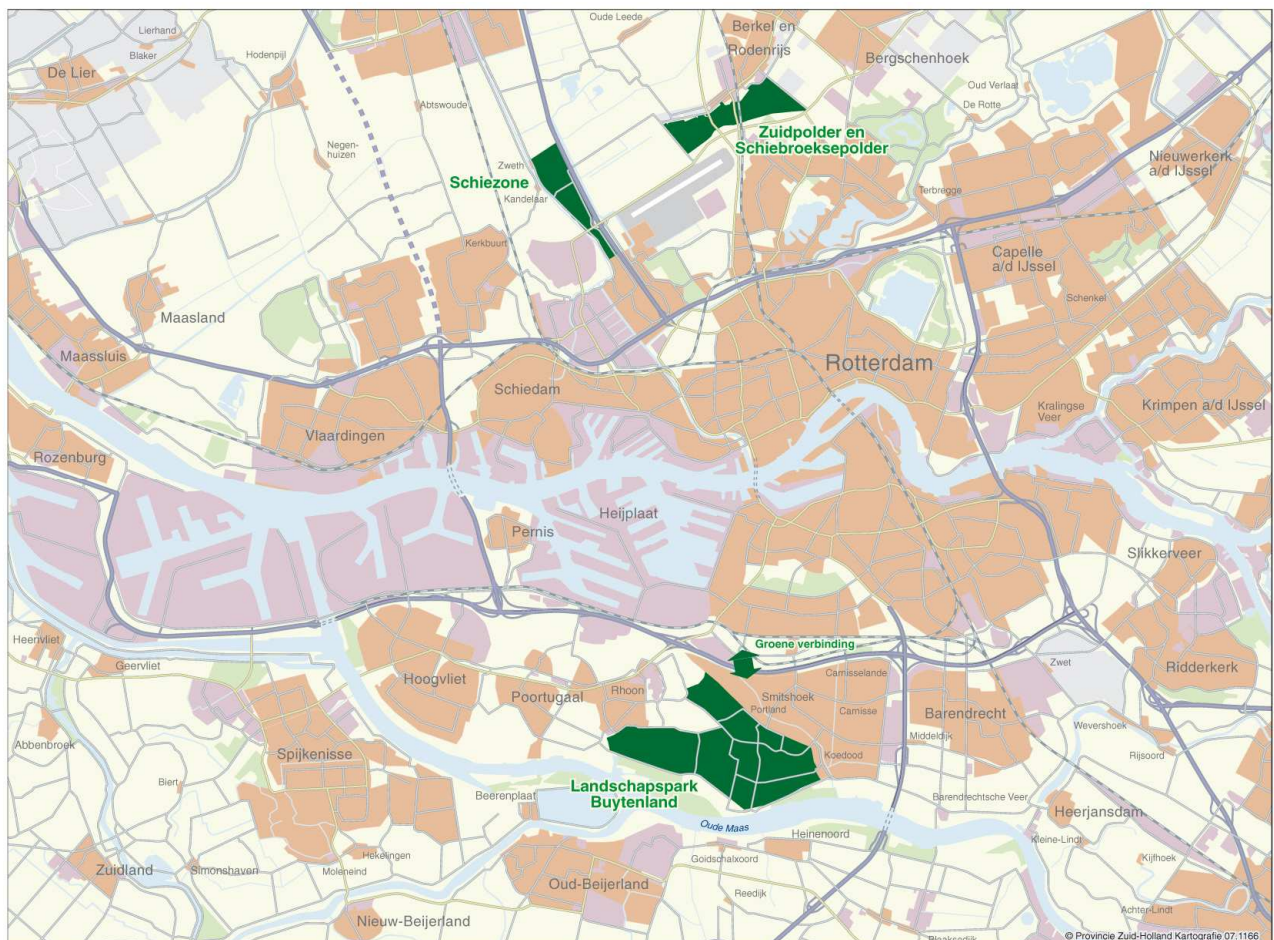
1. Inleiding	3
2. Planning	5
3. Voortgang deelprojecten PMR/750ha	6
3.1 Het Buitenland van Rhooen (600ha natuur- en recreatiegebied op IJsselmonde)	6
3.2 Noordrand: Schiezone (50ha natuur- en recreatiegebied) en Schiebroekse en Zuidpolder (“Vlinderstrik”, 100ha natuur- en recreatiegebied)	11
3.3 Groene Verbinding: wandel- en fietsverbinding over infrastructuurbundel	15
4. Scope / doelstellingen	17
5. Financiën	17
6. Risico's	18
7. Organisatie en kwaliteit	21
 Bijlage1: planning PMR/750ha	

1. Inleiding

Na de parlementaire instemming eind 2006 met de PKB PMR en de uitvoeringsafspraken zoals vastgelegd in de Uitwerkingsovereenkomst PMR/750ha (UWO PMR/750ha), staan de provincie Zuid-Holland, de gemeente Rotterdam en de stadsregio Rotterdam voor de volgende opgave:

- Sturing op het Programma PMR/750ha: interbestuurlijke programmacoördinatie met als kerntaken sturing op resultaat, voortgang, tijd, budget en risico's zoals omschreven in de PKB PMR en UWO PMR/750ha;
- De feitelijke realisatie van de onder het programma vallende deelprojecten:
 - o Het Buitenland van Rhoon op Midden-IJsselmonde (600ha natuur- en recreatiegebied), projecttrekker provincie Zuid-Holland;
 - o Noordrand van Rotterdam bestaande uit de Schiebroekse en Zuidpolder ("Vlinderstrik", 100 ha natuur- en recreatiegebied) en de Schiezone (50 ha natuur- en recreatiegebied), projecttrekker gemeente Rotterdam;
 - o Groene Verbinding (wandel- en fietsverbinding over infrastructuurbundel), projecttrekker stadsregio Rotterdam.

Hieronder volgt een overzichtsk kaart met de genoemde deelprojecten.



Het Programma PMR/750ha kent ten opzichte van de andere PMR-onderdelen een eigen uitvoeringsdynamiek over een periode van 15 jaar. Om de dubbele doelstelling van PMR waar te maken, spannen partijen zich maximaal in om de voortgang inzake de planvorming,

uitvoering van de grondverwerving en exploitatie te bespoedigen. De PKB, de UWO PMR/750ha en het in 2007 vastgestelde Uitvoeringsprogramma PMR/750ha zijn leidend.

Als eerste aanspreekpunt voor het Programma PMR/750ha heeft de provincie Zuid-Holland samen met haar bestuurlijke partners de stadsregio Rotterdam en de gemeente Rotterdam afspraken gemaakt over de onderlinge taak- en rolverdeling en samenwerking en deze vastgelegd in een programmabeheersstructuur. Sluitstuk daarvan is de Administratieve Organisatie, waarbij op productniveau de voorwaarden worden geschapen voor eenduidigheid in sturing, control, administratie en informatiestromen.

Verslagperiode Elfde Voortgangsrapportage

In februari 2012 heeft de vaste commissie voor Infrastructuur en Milieu ingestemd met het voorstel van de minister van Infrastructuur en Milieu om de rapportagefrequentie van de voortgangsrapportages terug te brengen naar eens per jaar. Als gevolg hiervan heeft de Elfde Voortgangsrapportage PMR/750ha betrekking op de verslagperiode van 1 juli 2011 tot en met 30 juni 2012. Voor het programma en de deelprojecten volgt een beschrijving van de voortgang van de mijlpalen over de genoemde verslagperiode en een korte doorkijk voor de komende periode. In een paragraaf 'planning' wordt voor alle deelprojecten inzicht gegeven in de mijlpalen tot en met eind 2014.

Communicatie Programma PMR/750ha

De focus in de communicatie over PMR/750 ha ligt in zorgvuldige communicatie met stakeholders, belangenbehartigers, agrariërs en bewoners rondom de aanleg, inrichting en het beheer van de gebieden. Het betreft communicatie gericht op profilering van de drie afzonderlijke gebieden in hun eigen context. Hierbij wordt samengewerkt met de toekomstige beheerders. De koppeling met de andere PMR-onderdelen, waaronder Maasvlakte 2, blijft doorklinken. Bij de communicatie over de mijlpalen wordt een link gelegd met PMR en de dubbeldoelstelling.

Actuele informatie over PMR/750ha en de deelprojecten is te vinden op de websites:

PMR/750 hectare: <http://www.buizenland.nl/content/pmr750-ha>
Buijzenland van Rhoo: <http://www.buizenland.nl>
Groene Verbinding: <http://www.buizenland.nl/content/de-groene-verbinding>
Vlinderstrik: <http://www.vanrottetotschie.nl>
Schiezone: <http://www.vanrottetotschie.nl>

De wijze waarop de communicatie per deelproject in de verslagperiode is uitgevoerd, wordt behandeld in de volgende paragrafen.

2. Planning

Met het onherroepelijk worden van de bestemmingsplannen voor de Schiezone en het Buitenland van Rhoon geldt dat de fase van de ruimtelijke planvorming is afgerond. De beleidskeuzen die het rijk had opgenomen in de PKB PMR zijn nu geconcretiseerd in bindende publiekrechtelijke beslissingen. Deze beslissingen hebben een volledige democratische procedure, inclusief rechtsbescherming, doorlopen. Tevens is sinds 30 december 2011 het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening van kracht, waarin ter juridische bestending en borging van het rijksbeleid de besluiten uit de PKB PMR over het onderdeel PMR/750ha natuur- en recreatiegebied zijn opgenomen.

Voor de Vlinderstrik is het bestemmingsplan nog niet onherroepelijk. De uitspraak van de Raad van State wordt verwacht in september 2012. Voor de andere deelprojecten staan de ruimtelijke plannen vast. Het programma PMR/750ha gaat daarmee over van de fase van ruimtelijke ordening naar de fase van planuitwerking. De planuitwerking moet leiden tot (omgevings)vergunningen voor de uitvoering van de werkzaamheden en tot bestekken voor de aanbesteding. Daarnaast is grondverwerving een belangrijke voorwaarde om tot realisatie over te kunnen gaan. Parallel aan de planuitwerking zullen ook beheerplannen totstandkomen om de nieuwe gebiedsfuncties duurzaam in stand te houden.

In bijlage 1 is een planning opgenomen, met per deelproject de mijlpalen voor 2011 tot en met 2014. Per deelproject wordt in de planning een onderscheid gemaakt in de volgende vier fasen: ruimtelijke planvorming, planuitwerking, realisatie en beheer. Voor alle deelprojecten geldt dat er sprake is van vertraging ten opzichte van de in de Tiende Voortgangsrapportage opgenomen planning. De ten opzichte van de Tiende Voortgangsrapportage in de verslagperiode opgetreden vertraging is met rood gekleurd; de voor de komende periode verwachte vertraging met donkeroranje. De oorzaak van vertraging wordt toegelicht bij de voortgang van de deelprojecten onder de kopjes 'planvorming'.

3. Voortgang deelprojecten PMR/750ha

3.1 Het Buitenland van Rhoon (600ha natuur- en recreatiegebied op IJsselmonde)

Organisatie

In de verslagperiode hebben de provincie Zuid-Holland en de gemeente Albrandswaard zich ingezet voor de juridisch-planologische procedures van het bestemmingsplan en uitwerkingsplan. Provincie en gemeente hebben gezamenlijk de zitting van de Raad van State voorbereid en zorggedragen voor het verweer tegen de ingediende beroepen. Parallel daaraan is een vervolg gegeven aan het treffen van voorbereidingen voor de realisatie van het natuur- en recreatiegebied. Hierbij gaat het om de verwerving van gronden en de planuitwerking voor de inrichting en het beheer van het gebied. De start van de nieuwe fase van planuitwerking voor inrichting en beheer is op 18 juni 2012 gemarkeerd tijdens een eerste bijeenkomst van de nieuwe Stuurgroep Buitenland van Rhoon. Aan de stuurgroep nemen deel: de provincie Zuid-Holland, de gemeenten Albrandswaard, Rotterdam en Barendrecht, de stadsregio Rotterdam, Stichting het Zuid-Hollands Landschap, Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde en LTO Noord.

Planvorming

Nadat het College van B&W van Albrandswaard op 28 juni 2011 het uitwerkingsplan ongewijzigd had vastgesteld, heeft het uitwerkingsplan zes weken terinzage gelegen. Er zijn vier beroepen ingediend waarin bezwaren zijn geuit tegen de natuurbestemming. Op 6 en 7 maart 2012 heeft de zitting van de Raad van State plaatsgevonden, waarbij de ingediende beroepen tegen het bestemmingsplan, de reactieve aanwijzing van de provincie Zuid-Holland en het

uitwerkingsplan zijn behandeld.

Op 27 juni 2012 heeft de Raad van State uitspraak gedaan over de beroepen tegen het bestemmingsplan en de provinciale reactieve aanwijzing. Voor alle tegen het bestemmingsplan en de provinciale aanwijzing ingediende beroepen, betrekking hebbend op het plangebied Buitenland van Rhoon, geldt dat deze niet-ontvankelijk of ongegrond zijn verklaard. Daarmee is het

bestemmingsplan, inclusief de provinciale aanwijzing, onherroepelijk.

Op 18 juli 2012 heeft de Raad van State uitspraak gedaan over het uitwerkingsplan, waarbij de ingediende beroepen tegen het uitwerkingsplan niet-ontvankelijk of ongegrond zijn verklaard. Met het onherroepelijk worden van het uitwerkingsplan, is de fase van de ruimtelijke planvorming afgerond.



In lijn met de in de Tiende Voortgangsrapportage uitgesproken verwachting, heeft de Raad van State ruim twee jaar na vaststelling van het bestemmingsplan, uitspraak gedaan over de tegen het bestemmingsplan ingediende beroepen. Daardoor is er sprake van een aanzienlijke vertraging in de planvorming. Deze vertraging heeft ook consequenties voor de planuitwerking voor de inrichting en het beheer en de grondverwerving (zie hierna).

Hoewel de voortgang van de planvorming past binnen de in de UWO en het Uitvoeringsprogramma PMR/750ha gemaakte afspraken over de planning, staat het realiseren van deze afspraken onder druk. Die druk wordt veroorzaakt door de opgetreden vertraging in de planvorming (zie hiervoor), de verwachte vertraging om te komen tot een gedragen Inrichtings- en beheerplan, de grote opgave m.b.t. de grondverwerving en hiermee samenhangend de lange doorlooptijd van de onteigeningsprocedure, om zonodig gronden te kunnen onteigenen.

Planuitwerking inrichting en beheer

In de verslagperiode is in samenwerking met de beoogde beheerders gewerkt aan een geïntegreerd Inrichtings- en beheerplan. Dit plan is uitgewerkt in de “Tussenrapportage Schetsontwerp voor inrichting, beheer en organisatie”. De rapportage biedt een verfijning en een verdieping van de beoogde inrichting en het beheer. Tevens geeft de rapportage richting aan de planuitwerking, op basis waarvan de keuzes voor de inrichting worden bepaald. De tussenrapportage is gepresenteerd tijdens de stuurgroep op 18 juni 2012.

De tussenrapportage Schetsontwerp is totstandgekomen in een periode waarin een aantal parallelle sporen is doorlopen:

- De heer Heijkoop heeft op 25 januari 2012 zijn definitieve “Visiedocument het Buitenland van Rhoon” aangeboden aan de gemeente Albrandswaard en de provincie Zuid-Holland. De gemeente had de heer Heijkoop gevraagd een advies uit te brengen over de inrichting en het beheer van het toekomstige natuur- en recreatiegebied en de mogelijke rol en betrokkenheid van de agrariërs bij het beheer. In zijn advies doet hij een voorstel voor een procesaanpak waarbij ecologen, economen en agrarische ondernemers gezamenlijk zoeken naar een optimale bijdrage van agrariërs;
- Op verzoek van de provincie Zuid-Holland heeft staatssecretaris Bleker het advies van de heer Heijkoop gezien en mede namens minister Schultz schriftelijk gereageerd. In de rijksreactie staat dat agrariërs naar verwachting een goede bijdrage kunnen leveren aan de transformatie van het gebied waarbij de geschetste aanpak vernieuwend is. Daarbij wordt verwezen naar de PKB PMR en de Uitwerkingsovereenkomst en in het verlengde daarvan worden ter verduidelijking vier ankerpunten genoemd die het Rijk van belang acht voor de realisatie van het toekomstige Buitenland van Rhoon:
 - Het planologische kader, zoals vastgesteld in het bestemmings- en uitwerkingsplan van de gemeente Albrandswaard;
 - De natuurdoelen met het bijbehorende landschapsbeeld, zoals die zijn vastgelegd in het Handboek natuurdoeltypen. Voor de bestemming krekenslanden is daarvan als ijkpunt voor de kwaliteit af te leiden: het aantreffen van 43 doelsoorten, uit een verzameling van 122 die horen bij het zotklei-oermeeras. Voor de bestemming natuurakker geldt als richtsnoer: het aantreffen van 11 soorten uit een verzameling van ca. 75 soorten die horen tot de akkers voor basenrijke soorten;
 - Het recreatiedoel, waarbij het gebied ten noorden van de Essendijk allure moet krijgen die past bij de grootstedelijke context en waarbij voor het Buitenland van Rhoon een opvangcapaciteit van ca. 960.000 bezoekers per jaar is berekend, conform het voorkeuralternatief in het MER dat de

- provincie Zuid-Holland heeft opgesteld onder bevoegd gezag van de gemeenteraad van Albrandswaard;
- Continuïteit; het gebied heeft voor de Rotterdamse regio een functie van blijvende betekenis. Bij een bijdrage door agrariërs aan realisatie van die doelen dient ook bij generatiewisselingen de continuïteit en kwaliteit gewaarborgd te zijn.
 - Beroepsprocedures bij de Raad van State tegen het bestemmingsplan, de provinciale reactieve aanwijzing op het bestemmingsplan en het uitwerkingsplan. Ingevolge de uitspraak van de Raad van State over de provinciale aanwijzing dient de Zegenpolder in z'n geheel onderdeel uit te maken van het krekenslandschap.

De resultaten van deze sporen zullen worden geïntegreerd in het definitieve Schetsontwerp dat volgens de planning in maart 2013 zal worden vastgesteld door de Stuurgroep en in mei 2013 door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland. De provincie Zuid-Holland zal in nauwe samenwerking met partijen sturen op de door het Rijk aangereikte ankerpunten. Tevens zal de in de visie van Heijkoop voorgestelde procesaanpak worden gevolgd met ruimte voor de inzet en plannen van ondernemers, die animo hebben voor de transformatie.

In de planning worden twee fasen onderscheiden: krekensland (natte natuur) en ontsluitingsweg (fase 1) en Molenpolder (natuurakkers) en recreatiegebied (fase 2). Naar verwachting zal het Voorontwerp voor fase 1 eind november 2014 worden vastgesteld en het Definitieve Ontwerp in oktober 2015. Voor fase 2 is het de verwachting dat het Voorontwerp in april 2015 gereed is en het Definitieve Ontwerp in mei 2016. De realisatie van de natte natuur in het krekensland en de ontsluitingsweg (fase 1) kan aanvangen nadat alle gronden zijn verworven en de benodigde vergunningen zijn verleend (uiterlijk mei 2018). De realisatie van de plannen voor fase 2 op minnelijk verworven gronden kan plaatsvinden nadat de benodigde vergunningen zijn verleend (juni 2017).

Ter voorbereiding op het beheer zijn in de verslagperiode ervaringen opgedaan op al verworven gronden. Zowel de beoogde beheerders als ook particulieren zijn daarbij betrokken. Op dit moment richt het beheer zich vooral op het verschromen van de grond en het vergroten van de publieke toegankelijkheid. Vanwege de beperkte omvang van de grondposities kan nog niet worden begonnen met een definitieve inrichting.

Grondverwerving

De in de Tiende Voortgangsrapportage genoemde inzet gericht op intensivering van de grondverwerving vanaf het najaar van 2011 moest worden bijgesteld. Een grote meerderheid van de grondeigenaren bleek namelijk niet bereid om vooruitlopend op de uitspraak van de Raad van State gesprekken te voeren. Vanwege het uitstel van de uitspraak van de Raad van State over het bestemmingsplan, bleef de benodigde planologische duidelijkheid uit. Ondanks de terughoudende opstelling van de meeste grondeigenaren is in de verslagperiode ca. 8 hectare verworven. In totaal heeft de provincie ca. 43 hectare in bezit.

Met het onherroepelijk geworden bestemmingsplan en uitwerkingsplan, is er sinds juni 2012 wel duidelijkheid voor alle betrokken partijen. Inzet voor de komende periode is daarom gericht op een intensivering van de grondverwerving. In lijn met de visie van de heer Heijkoop zal worden getracht om – daar waar dat relevant is - aan eigenaren cq.

pachters een aanbod met vervangende grond doen. Daartoe is met Bureau Beheer Landbouwgronden overeengekomen om – vooruitlopend op een openbare verkoop – tijdelijk ruilgrond in Zuid-Holland beschikbaar te stellen voor het Buitenland van Rhoon.

De PKB PMR, het onherroepelijke bestemmingsplan en uitwerkingsplan en het in voorbereiding zijnde schetsontwerp van het inrichtings- en beheerplan bieden een belangrijke basis voor de verwervingen en de daarbij behorende strategie. Uitgangspunt is om zoveel mogelijk minnelijk tot overeenstemming te komen met grondeigenaren. Om het Buitenland van Rhoon tijdig te kunnen realiseren, is het noodzakelijk om tijdig te kunnen beschikken over een groot deel van de gronden. Om de urgentie van het verkrijgen van grondeigendom te benadrukken en ook de laatste percelen in eigendom te verkrijgen, moeten voorbereidingen worden getroffen om zonodig met behulp van onteigening gronden te kunnen verwerven. Daartoe is het noodzakelijk om stappen te zetten gericht op het verkrijgen van een Koninklijk Besluit tot onteigening. Uit de praktijk blijkt dat de beschikbaarheid van een Koninklijk Besluit tot onteigening een goede bijdrage levert aan de voortgang van het minnelijk proces. Het vormt bovendien de legitieme basis tot het kunnen bieden van volledige schadeloosstelling en maakt het mogelijk om op termijn ook de nog niet minnelijk verworven percelen in eigendom te verkrijgen. In dit kader zullen – voor zover nog niet gedaan – grondeigenaren een aanbod krijgen. Op deze wijze ontstaat meer druk om minnelijk tot overeenstemming te komen.

In het Uitvoeringsprogramma PMR/750 ha is de taakstelling voor de grondverwerving uitgewerkt. Vanwege de lange periode van planologische onduidelijkheid en de hiermee samenhangende terughoudende opstelling van grondeigenaren, wordt de voor eind 2012 te realiseren taakstelling niet gehaald. Het Uitvoeringsprogramma zal in 2012 worden herzien, waarbij nieuwe afspraken worden gemaakt over de genoemde taakstelling.

Communicatie

De communicatie over het project wordt door de provincie georganiseerd en afgestemd met de gemeente Albrandswaard en de beoogde beheerders. De focus ligt hierbij op het zorgvuldig communiceren met partners, stakeholders en agrariërs.

Voor de inrichting en het beheer van het gebied is het van belang het erfgoed te verankeren. In dit kader is eerst relevante informatie opgehaald bij de mensen in het gebied. Deze informatie is vertaald in verhaallijnen die een plek kunnen krijgen in de inrichting. De stuurgroepartijen zijn tijdens een bijeenkomst geïnformeerd over het proces, waarbij hen is gevraagd om input te leveren. De provincie heeft twee kunstenaars uitgedaagd. In het recreatieve deel van Buitenland van Rhoon bedenkt een kunstenaar een nieuwe vorm van recreatie. Dit doet zij onder de noemer “Werkplaats Buitenland”. In het natuurdeel komt er een ode aan het landschap, een vorm van toegepaste kunst (paden, bruggen, hekken). Beide kunstenaars zoeken de samenwerking met de bewoners en bezoekers van het gebied. Begin juni vond de officiële start van “Werkplaats Buitenland” plaats.



Op 3 november 2011 en 12 april 2012 hebben een najaars- en voorjaarsbijeenkomst in ontmoetingsruimte de Vlakkenburg aan de Essendijk plaatsgevonden. De betrokken partners en maatschappelijke organisaties zijn geïnformeerd over de laatste ontwikkelingen. Tijdens de voorjaarsbijeenkomst stond het thema stadslandbouw centraal.

Er is een kwaliteitsslag gemaakt met de website www.buitenland.nl door deze qua tone of voice en qua structuur beter te laten aansluiten bij de fase waarin het project zich bevindt. In de verslagperiode is er drie keer een digitale nieuwsbrief verschenen om betrokkenen te informeren over de actuele stand van zaken van het project. Twee keer is er een gezamenlijk persbericht van de gemeente Albrandswaard en de provincie Zuid-Holland gepubliceerd. Dit gebeurde naar aanleiding van de eind januari door dhr. Heijkoop aan de gemeente en provincie aangeboden visie en de uitspraak van de Raad van State eind juni.

De aanpak van Strategisch Omgevingsmanagement vormt binnen het project een vaste werkwijze voor de omgang met stakeholders en de door hen aangedragen omgevingsissues. Prioritaire issues zijn cultuurhistorie, ondernemen met natuurkokers, waterkwaliteit, verkeer en verbindingen met raakvlakprojecten. Op basis van onderzoek en open overleg worden stap voor stap oplossingen gevonden. Ambitie is om toekomstige gebruikers en ondernemers beter te betrekken bij de planuitwerking. Inzet is gericht op het informeren van partijen over de beoogde aanpak. Daarnaast zullen burgers en bedrijven uitgedaagd worden om mee te doen bij de concrete uitwerking van de plannen, waarbij hun gebiedskennis, expertise (over het beheer) en ondernemerszin zullen worden benut.

3.2 Noordrand: Schiezone (50ha natuur- en recreatiegebied) en Schiebroekse en Zuidpolder (“Vlinderstrik”, 100ha natuur- en recreatiegebied)

Organisatie

Schiezone

De projectorganisatie van de Schiezone heeft zich in de tweede helft van 2011 en de eerste helft van 2012 toegelegd op laatste verwerving van ca. 10 ha natuurgebied. Voorts is een projectteam geformeerd dat uitvoering geeft aan het Inrichtings- en beheerplan en de uitwerking van een Inrichtingsplan voor het fietspad. In de eerste helft van 2012 is tevens gewerkt aan de feestelijke opening van een gebied voor het publiek en de communicatie daaromtrent. Natuurmonumenten is gestart met natuurontwikkeling.

Vlinderstrik

De projectorganisatie van de Vlinderstrik heeft zich in 2012 voornamelijk toegelegd op het gezamenlijk verweer van de gemeente Rotterdam en de provincie Zuid-Holland tegen de ingediende beroepen bij de Raad van State. Verder zijn er twee projectteams opgestart die zich bezighouden met respectievelijk een Inrichtingsplan voor het fietspad en het Inrichtingsplan voor de gehele Vlinderstrik.

Planvorming

Schiezone

Op 7 september 2011 heeft de Raad van State uitspraak gedaan over de tegen het bestemmingsplan ingediende beroepen. De Raad van State heeft deze beroepen ongegrond verklaard, waarmee het bestemmingsplan onherroepelijk is geworden.

Vlinderstrik

De behandeling van de tegen het bestemmingsplan ingediende beroepen bij de Raad van State heeft langer op zich doen wachten dan verwacht. De zitting heeft op 31 mei 2012 plaatsgevonden. De uitspraak van de Raad van State volgt naar verwachting begin oktober 2012.

Planuitwerking inrichting en beheer

Schiezone

Met betrekking tot de vaststelling van het Inrichtings- en Beheerplan is vertraging opgetreden. De deelgemeente Overschie, de gemeente Rotterdam en de Vereniging voor Natuurmonumenten hebben nog geen overeenstemming kunnen bereiken over de fietspadenstructuur binnen de Schiezone. Daarnaast is er nadere afstemming noodzakelijk in verband met de aansluiting van het zogenaamde Polderpad dat via Schiezone, Schieveen en Vlinderstrik, de Rottemeren met Midden-Delfland verbindt (zie illustraties op de volgende pagina). De fietspadenstructuur en de exacte ligging van de fietspaden moet volstrekt helder zijn om het Inrichtings- en Beheerplan te kunnen vaststellen. Tussen bovengenoemde partijen is nu de afspraak gemaakt dat tot het einde van 2012 wordt gewerkt aan een nader onderzoek naar de fietspadenstructuur, zodat er bestuurlijk draagvlak bestaat bij alle betrokkenen. Het Inrichtings- en Beheerplan wordt begin 2013 bestuurlijk vastgesteld. Parallel hieraan wordt overigens al wel gewerkt aan de (technische uitwerking) van die onderdelen van het Inrichtings- en Beheerplan waarover op dit moment geen discussie bestaat. Het gaat hierbij over de uitwerking en ook de aanleg van

de wandelpaden, bruggen en natuurontwikkeling van de gronden die reeds in bezit zijn van Natuurmonumenten. De bestuurlijke vaststelling van het Inrichtings- en Beheerplan vormt dan ook geen belemmering voor de voortgang van het project.

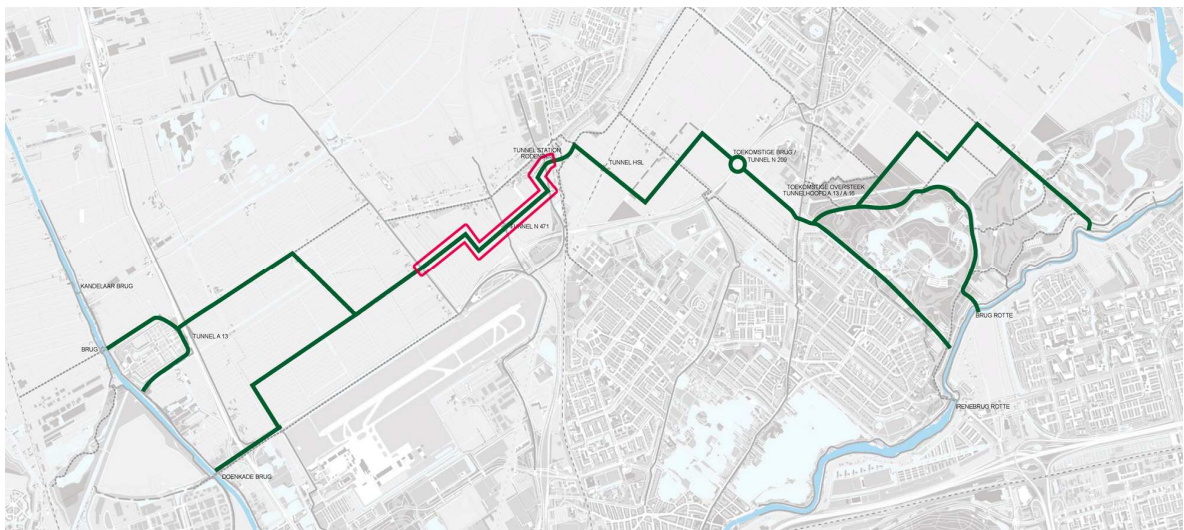
Vlinderstrik

De ambitie is om de gehele Zuid- en Schiebroekse Polder integraal tot natuur- en recreatiegebied te ontwikkelen. Deze ambitie wordt ingegeven door het belang van het gebied op lokale en regionale schaal. Een integrale natuur- en recreatieontwikkeling voor de gehele Zuid- en Schiebroekse polder tezamen bestrijkt ongeveer 140ha. De PMR-opgave voor de Zuid- en Schiebroekse polder betreft de ontwikkeling van 100ha.



Het winnende idee van DaF- architecten

Sinds de tweede helft van 2011 is de projectleiding van de Vlinderstrik zich gaan richten op het aanbestedingstraject, het Inrichtings- en Beheerplan, aanleg van het Polderpad; openstelling van 40 hectare tijdelijk ingericht terrein en de uitwerking van de prijsvraag die is gewonnen door DaF-architecten.



Route van het polderpad door de Noordas. Met rood staat het als eerste aan te leggen deel aangegeven, dat zich bevindt in de Vlinderstrik.

Het Polderpad is het fietspad dat de verschillende projecten in de Noordas zal verbinden. Er is een start gemaakt met planvorming en voorbereiding voor de aanleg van het fietspad. Onderzocht wordt welke 40 hectare vooruitlopend op de rest ingericht kan worden zodat het gebied op korte termijn opengesteld kan worden voor bezoekers. Door de stadsregio Rotterdam is de prijsvraag 'Belevingsverbinding in de Noordas' uitgeschreven die ervoor moest zorgen dat het Polderpad een duidelijk karakter zou krijgen en de bekendheid vergroot wordt. Deze prijsvraag is gewonnen door DaF- architecten. Zij hebben een voorstel ingediend voor de bouw van enkele uitzichttorens, bankjes en hekwerken. Voor de uitvoering van deze ideeën worden ze begeleid door de gemeente Rotterdam.

Ten aanzien van het beheer van de Vlinderstrik hebben beide gemeenteraden in de bestemmingsplanprocedure benadrukt dat zij het belangrijk vinden dat lokale agrariërs hierbij betrokken worden. Belangrijk hierbij is dat de gemeente handelt in lijn met de Europese aanbestedingsregels. Door het project te bestempelen als Dienst van Algemeen Economisch Belang (DAEB), kan de wens van de gemeenteraden om lokale agrariërs te betrekken bij het beheer binnen de Europese kaders van staatssteun worden gerealiseerd. De Vlinderstrik heeft immers grote toegevoegde waarde voor de leefbaarheid van Rotterdam en Lansingerland, en is daarmee van groot economisch belang om hoogopgeleid arbeidspotentieel te behouden. Er worden verkennende gesprekken gevoerd met Natuurmonumenten om te bezien of DAEB een goede optie is, waarbij het borgen van de te realiseren natuurkwaliteit een belangrijk uitgangspunt is.

De planvorming voor de Vlinderstrik heeft vertraging opgelopen ten opzichte van de in de Tiende Voortgangsrapportage gemelde planning. Dit is veroorzaakt doordat de aanbestedingsprocedure voor het beheer ingewikkelder was dan voorzien en door wisselingen van projectleiders ingevolge bezuinigingen en reorganisaties binnen de gemeente Rotterdam. Immers, de in concept afgeronde leidraad voor het beheer bleek niet te combineren met de wens van gemeenteraden om lokale agrariërs bij het beheer te betrekken. Deze vertraging heeft geen financiële consequenties. Naar verwachting wordt in het najaar van 2012 een definitief besluit genomen over de aanbesteding van het beheer.

De voortgang van zowel de Schiezone als de Vlinderstrik past binnen de in de UWO en het Uitvoeringsprogramma PMR/750ha gemaakte afspraken ten aanzien van de planning.

Communicatie

In Noordas-verband is begin 2012 de website www.vanrottetotschie.nl gelanceerd. De nieuwe website toont de samenhang tussen de natuurontwikkelingsprojecten in de Noordas van de Rotterdamse regio, waaronder de Schiezone en de Vlinderstrik.

Schiezone

Op 21 mei 2012 heeft de officiële opening van een deel van de Schiezone plaatsgevonden. Bestuurders van provincie Zuid-Holland, gemeente Rotterdam, deelgemeente Overschie en Natuurmonumenten hebben samen met de bewoners in het gebied het startsein gegeven voor de verdere inrichting. Met de opening is een informatiebord onthuld en zijn de eerste wandelpaden en bruggen in gebruik genomen. In oktober dit jaar worden de bewoners en belanghebbenden opnieuw uitgenodigd voor een bijeenkomst waarin de voortgang en de plannen met betrekking tot de verdere uitvoering nader worden toegelicht.



Vlinderstrik

Bewoners zullen na de uitspraak van de Raad van State worden geïnformeerd over de uitspraak met een informatiebrief. In deze brief zullen de bewoners tegelijkertijd worden

geïnformeerd over de inrichting van het Polderpad en over de voorstellen van DaF-architecten. Deze brief zal naar verwachting in het najaar van 2012 worden verzonden.

Grondverwerving

Schiezone

Voor de resterende verwerving van ca. 10 ha is de gemeente Rotterdam in de afrondende fase van het onderhandelingstraject met de betreffende eigenaren. In september kan de minnelijke verwerving naar verwachting worden afgerond, zodat alle verwervingen binnen het gebied tot een goed einde zijn gebracht.

Vlinderstrik

De gemeente Rotterdam heeft een groot aantal hectares in bezit (ca. 70% van het PKB-zoekgebied). Met een aantal eigenaren moet nog tot overeenstemming worden gekomen.

3.3 Groene Verbinding: wandel- en fietsverbinding over infrastructuurbundel

Organisatie

Er hebben zich in de verslagperiode geen organisatorische wijzigingen voorgedaan. De bestuurlijke afstemming en de communicatie voor het deelproject Groene Verbinding verlopen via de projectorganisatie van het deelproject het Buitenland van Rhoon.

Planuitwerking

De stadsregio Rotterdam heeft in september 2006 het Ingenieursbureau Gemeentewerken opdracht gegeven een architectonisch voorontwerp te maken voor de Groene Verbinding en het proces rondom de Groene Verbinding te coördineren. Het voorontwerp is in oktober 2007 opgeleverd. De stadsregio heeft op 14 september 2011 het bestek vastgesteld. In de periode van september tot december 2011 heeft de Europese aanbesteding en contractering plaatsgevonden. Op 14 februari 2012 is de opdracht gegund en zijn de voorbereidende werkzaamheden voor de bouw van de Groene Verbinding gestart. Hoewel de periode van de Europese aanbesteding en het contracteringstraject, vanwege een langere procedure rond de gunning, meer tijd vergde dan vermeld in de Tiende Voortgangsrapportage, zijn er geen gevolgen voor de opleverdatum van de Groene Verbinding. De realisatie zal ongeveer tweeënhalf jaar in beslag nemen.



Realisatie

In mei 2012 is de aannemer met de heiwerkzaamheden voor de Groene Verbinding begonnen. Een belangrijke volgende mijlpaal is het monteren en inhangen van de twee stalen brugdelen over de Betuweroute en de A15. Deze staat gepland voor de zomer van 2013. Oplevering is voorzien in het voorjaar van 2014.

In de projectomgeving van de Groene Verbinding loopt op dit moment nog één ander ontwikkelingstraject waar de stadsregio door middel van voorinvesteringen op heeft geanticipeerd. Het betreft de aanleg van de wandelwal achter het in aanleg zijnde geluidsscherm A15 ter hoogte van woningbouwlocatie Portland. De wandelwal fungeert als aanlandingsplaats voor de Groene Verbinding aan de (Albrandswaardse) zuidkant. Op de wandelwal komt een fietspad te liggen dat, via een brug over de Koedood, aansluit op de rotonde van de Rhoonse baan.

De gemeente Albrandswaard, de provincie Zuid-Holland en de stadsregio Rotterdam hebben samen verkend hoe de wandel- en fietsverbinding het beste verbonden kan worden met het Buitenland van Rhoon. Hiervoor zijn vanaf de Rhoonse baan een drietal tracés beschikbaar. Inzet vanuit de stadsregio is gericht op besluitvorming hierover in 2012.

Met de relevante partijen in de projectomgeving zijn uitvoeringsovereenkomsten over realisatie, onderhoud en beheer opgesteld. Het gaat hierbij om Rijkswaterstaat, ProRail, de gemeente Albrandswaard en de gemeente Rotterdam. Inmiddels zijn alle uitvoeringsovereenkomsten ondertekend. Afspraken over eigendom, beheer en onderhoud zijn hiermee vastgelegd.

Communicatie

In de eerste helft van 2010 is op basis van het definitieve ontwerp en voorafgaand aan ruimtelijke orderingsprocedures een communicatietraject gestart. Er zijn gesprekken gevoerd met de direct omwonenden. Met de bewoners ten oosten van de Pendrechtse dijk zijn afspraken vastgelegd over het verplaatsen van een paardenstal. De omgevingsvergunning en andere relevante vergunningen, waaronder een watervergunning zijn aangevraagd en inmiddels allemaal afgegeven. De drie binnengekomen bezwaren op de omgevingsvergunning zijn niet ontvankelijk of ongegrond verklaard. Met de bezwaarmakers zijn gesprekken gevoerd en er heeft een hoorzitting plaatsgevonden.

Gedurende de bouw worden omwonenden op de hoogte gehouden van de voortgang van de werkzaamheden en eventuele overlast. In de zomer van 2013 zullen de brugdelen over de A15 en Betuweroute ingehangen worden. Dit is voor de Groene Verbinding een belangrijke mijlpaal en een bijzonder communicatiemoment dat gebruikt gaat worden om bekendheid te geven aan de komst de wandel- en fietsverbinding naar het Buitenland van Rhoon. Op dit moment wordt in overleg met de aannemerscombinatie voor de A15 A-Lanes nagedacht hoe hier maximale bekendheid aan gegeven kan gaan worden.



4. Scope / doelstellingen

Er hebben zich in de verslagperiode geen scopewijzigingen voorgedaan.

5. Financiën

In de verslagperiode zijn geen grote uitgaven gedaan ten laste van het programmabudget (peildatum 30 juni 2012).

Voor het project het Buitenland van Rhoon (incl. de programmasturing op de 750 hectare) is € 117,5 miljoen (prijspeil 2002) beschikbaar. Uit de meest recente grondprijzmonitor van het ministerie van EL&I en de lopende onderhandelingen met grondeigenaren, blijkt dat de grondprijs hoger is dan aanvankelijk voorzien. Op basis van de “Tussenrapportage Schetsontwerp voor inrichting, beheer en organisatie” zijn de kosten voor inrichting en beheer berekend. Vooralsnog is het de verwachting dat het project uitvoerbaar is binnen het beschikbare budget. Wanneer de grondprijzen excessief hoger blijken te zijn dan geraamd, volgt een financieel tekort dat vraagt om passende beheersmaatregelen (zie risicoparagraaf).

Voor de twee projecten in de Noordrand van Rotterdam (de PMR-opgave van 150 hectare) is €30,5 miljoen (prijspeil 2002) beschikbaar. De grondexploitatie voor de Noordrandprojecten PMR 150 hectare (Vlinderstrik en Schiezone) is in z'n geheel in december 2009 vastgesteld en in uitvoering genomen. De ontwikkeling van de PMR-opgave (150 hectare) is financieel uitvoerbaar met het beschikbare budget. De aanvullende opgave van 40 hectare in de Vlinderstrik valt buiten de PMR financiering en is mede mogelijk door een ILG/RodS subsidie van € 3,5 miljoen. De provincie Zuid-Holland is subsidieverstrekker en heeft de gemeente Rotterdam een schriftelijke toezegging gedaan, waarmee de financiering is gedekt.

Op basis van het bestek (zomer 2011) is voor de Groene Verbinding een nieuwe kostenraming gemaakt voor de realisatie, het beheer en het onderhoud. De Groene Verbinding is nog steeds binnen het taakstellend budget uitvoerbaar. De aanbesteding van het werk heeft hier geen verandering in gebracht.

6. Risico's

De vier deelprojecten van PMR/750ha hebben verschillende risicoprofielen. Zo beschikt de gemeente Rotterdam als projecttrekker van de Noordrand over een groot deel van de gronden in de Noordrand. Daarmee is het risico voor de gemeente Rotterdam in relatie tot de grondverwerving voor de Noordrand kleiner dan het risico voor de provincie Zuid-Holland in relatie tot de grondverwerving voor het Buitenland van Rhoon.

Ten opzichte van de Tiende Voortgangsrapportage zijn er diverse risico's vervallen. De Raad van State heeft de voor het plangebied Buitenland van Rhoon relevante tegen het bestemmingsplan, de provinciale reactieve aanwijzing en het uitwerkingsplan ingediende beroepen niet-ontvankelijk of ongegrond verklaard, waarmee het op dit punt in de Tiende Voortgangsrapportage vermelde risico op vertraging in de planvorming is vervallen. De Raad van State heeft de tegen het bestemmingsplan Schiezone ingediende beroepen ongegrond verklaard, waarmee het in de Tiende Voortgangsrapportage opgenomen risico op vertraging in de bestemmingsplanprocedure is vervallen. Het behoud van maatschappelijk draagvlak is geen groot risico meer in de Schiezone. Bewoners en belanghebbenden worden halfjaarlijks op de hoogte gehouden van de (nieuwe) ontwikkelingen en zij worden actief betrokken bij de planuitwerking. Hierdoor is de laatste jaren een positieve houding ten aanzien van de natuurontwikkeling ontstaan. Beheersmaatregelen werpen hier hun vruchten af. Ook het in de Tiende Voortgangsrapportage vermelde risico m.b.t. vertraging in de planvorming van PMR ingevolge het niet rondkomen van de cofinanciering van 40 extra hectares natuur- en recreatiegebied in de Vlinderstrik is vervallen. Reden is dat de provincie Zuid-Holland een schriftelijke toezegging aan de gemeente Rotterdam heeft gedaan over de benodigde ILG/RodS-middelen van € 3,5 miljoen. Voor de Groene Verbinding geldt dat het in de Tiende Voortgangsrapportage vermelde risico inzake vertraging in het verkrijgen van de omgevingsvergunning en andere vergunningen vervalt, gelet op het feit dat de betreffende vergunningen zijn afgegeven en de ingediende bezwaren tegen de omgevingsvergunning niet-ontvankelijk of ongegrond zijn verklaard.

De provincie Zuid-Holland, de gemeente Rotterdam en de stadsregio Rotterdam hebben voor elk deelproject van PMR/750ha een financieel risicoprofiel opgesteld. Hierbij is op basis van de financiële risico's doorgerekend of de deelprojecten binnen het met de UWO beschikbaar gestelde budget kunnen worden uitgevoerd. Uitkomst na doorrekening van de financiële risico's is dat alle deelprojecten uitvoerbaar zijn binnen het beschikbare budget (zie financiële paragraaf).

Per deelproject volgt nu een overzicht met de meest belangrijke actuele risico's en bijpassende beheersmaatregelen.

Het Buitenland van Rhoon

De belangrijkste risico's voor het Buitenland van Rhoon in deze fase van de planvorming:

Planuitwerking

- Vertraging in de planuitwerking doordat de acceptatie van het Schetsontwerp voor inrichting, beheer en organisatie door de Stuurgroep meer tijd in beslag neemt dan gepland. Deze vertraging kan ertoe leiden dat de voor de grondverwerving benodigde randvoorwaarden niet tijdig gereed zijn. Een vastgesteld schetsontwerp is immers een belangrijke basis voor het voorsorteren op onteigening. Het bestuurlijke traject gericht op het vaststellen van een gedragen schetsontwerp kon vanwege de koppeling aan de

uitspraak van de Raad van State later worden opgestart dan gepland. Om te komen tot een gedragen schetsontwerp zullen de contacten met de sturgroepartijen worden geïntensiveerd, waarbij er veel energie gestoken zal worden in de acceptatie van het schetsontwerp. Tevens zullen waar mogelijk discussiepunten rond de inrichting en het beheer worden verplaatst naar de fase van het Voorlopig en Definitief Ontwerp.

Grondverwerving

- De ‘minnelijke’ grondverwerving loopt minder hard dan aangenomen, met als risico dat de in de UWO en het Uitvoeringsprogramma vastgelegde afspraken over de planning, niet worden gehaald. Verwachting is dat de grondverwerving met het onherroepelijk geworden bestemmingsplan en uitwerkingsplan een impuls krijgt, aangezien grondeigenaren – gelet op de ontstane planologische duidelijkheid - een grotere bereidheid zullen hebben om aan de onderhandelingstafel te gaan. Om de 'minnelijke' grondverwerving te versnellen wordt de grondverwerving geïntensiveerd. Met het onherroepelijke bestemmingsplan als basis, is ook het voorsorteren op onteigening van belang. Deze beheersmaatregel is primair gericht op het versnellen van het minnelijk proces. Dit gebeurt om de urgentie van het verkrijgen van grondeigendom te benadrukken en zonodig op termijn ook de laatste percelen in eigendom te krijgen. Verwacht wordt dat op deze wijze meer druk ontstaat om met eigenaren minnelijk tot overeenstemming te komen. Verwachting is ook dat de met Bureau Beheer Landbouwgronden gemaakte afspraken over de beschikbaarheid van ruilgrond een positieve bijdrage zal leveren aan de voortgang van de grondverwerving;
- Hogere grondverwervingsprijzen dan geraamd. In de kostenraming is gerekend met de meest actuele grondprijzen die uit de grondprijzmonitor van het ministerie van EL&I afkomstig zijn. Ook de zowel in als buiten het gebied totstandgekomen referenties van prijsvorming bevestigen een hogere grondprijs dan bij aanvang van het project was voorzien. In het financieel risicoprofiel wordt rekening gehouden met de situatie dat de prijs hoger zal komen te liggen dan geraamd. Een fluctuatie van de grondprijs heeft geen invloed op de met het Rijk in de UWO gemaakte afspraak om voor 2021 tot realisatie te komen. In artikel 12.1 van de UWO is echter vastgelegd dat in geval van gewijzigde/onvoorziene omstandigheden die een verandering van scope, planning, randvoorwaarden of dergelijke met zich meebrengen, zoals bijvoorbeeld excessieve grondprijstijgingen, partijen met elkaar in overleg treden. In overleg wordt dan gezocht naar een passende oplossing.

Maatschappelijk draagvlak

- Met het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan staan de toekomstige functies van het gebied vast. Dit feit wijzigt de context en verandert het overleg met stakeholders. Toch bestaat nog steeds het risico dat onvoldoende draagvlak de voortgang belemmert. Dit risico wordt beheerst door het organiseren van een professionele communicatie met direct betrokkenen en maatschappelijke partijen. In het kader van strategisch omgevingsmanagement wordt in overleg met stakeholders gewerkt aan oplossingen voor prioritaire issues. Om tot een breder maatschappelijk draagvlak te komen, zal de inzet vanuit de communicatie gedurende de fase van de planuitwerking meer gericht worden op het betrekken van toekomstige gebruikers van het Buitenland van Rhoon. Bovendien wordt door tempo te maken met de planuitwerking duidelijk gemaakt dat er daadwerkelijk veranderingen in het gebied plaatsvinden, die nieuwe kansen met zich meebrengen.

Schiezone

Het belangrijkste risico voor de Schiezone in deze fase:

Grondverwerving

- De grondverwervingen binnen het gebied zijn nagenoeg afgerond en passen binnen de financiële kaders van de grondexploitatie. Er is een gering risico dat eigenaren zich op het laatste moment kunnen terugtrekken of hun eisen kunnen aanpassen. Indien de verwerving voor 1 oktober 2012 niet is afgerond, wordt besloten om in 2013 over te gaan op onteigening.

Vlinderstrik

De belangrijkste risico's voor de Vlinderstrik in deze fase:

Planvorming

- Het belangrijkste risico voor de realisatie de Vlinderstrik is vertraging in de bestemmingsplanprocedure. Hoewel de meeste ingediende beroepen het onherroepelijk worden van de bestemmingsplannen niet in de weg lijken te staan, bestaat er een risico dat beroepen tegen de natuurontwikkeling door de Raad van State worden gehonoreerd en de bestemmingsplannen op dit onderdeel moeten worden gerepareerd. Bij het opnieuw moeten starten van een bestemmingsplanprocedure kan dit leiden tot een aanzienlijke vertraging. Echter, de afspraken die in het kader van de UWO zijn gemaakt, kunnen dan alsnog ruimschoots worden behaald.

Grondverwerving

- Om de PMR-opgave conform de UWO te realiseren, dienen particuliere gronden te worden aangekocht. Hoewel waar mogelijk wordt aangekocht op minnelijke basis, kan met het nieuwe bestemmingsplan ook tot onteigening worden overgegaan. Het volgen van deze procedure heeft consequenties, zowel voor de planning als mogelijk ook financieel. De verwerving van deze gronden zal dan 1 tot 2 jaar later kunnen plaatsvinden, maar past binnen de met de UWO en het Uitvoeringsprogramma gemaakte afspraken;
- De in de PKB aangegeven begrenzing – te weten het zoekgebied voor de 100ha in de Zuid- en Schiebroekse Polder – volgt niet de logische begrenzing van percelen. De percelen van de in te brengen (Rotterdamse) en de aan te kopen (particuliere) grond in de Vlinderstrik lopen door tot in de aangrenzende reserveringszone voor de toekomstige A13/16. Mogelijk leidt dit tot gedwongen aankopen buiten het PKB-gebied. Binnen het projectbudget voor de Schiebroekse Polder en Zuidpolder is – conform de UWO PMR/750ha – geen rekening gehouden met een kostenpost voor deze gronden in de reserveringszone. Dit risico wordt beperkt ingeschat. Om dit risico te beheersen vindt afstemming plaats met de projectorganisatie A13/16.

Maatschappelijk draagvlak

- Het behoud van maatschappelijk draagvlak is belangrijk om vertraging in de planuitwerking te voorkomen. Daarnaast levert een gedragen plan/project een goede bijdrage aan de leefbaarheidsdoelstelling van PMR/750ha. De communicatie heeft daarom tot doel zowel tijdens de planuitwerking als de realisatie bij te dragen aan het creëren van draagvlak voor de plannen en het faciliteren van een goede dialoog met de omgeving. Bewoners, ondernemers en belanghebbenden zijn betrokken bij hun leefomgeving en kijken vanuit dit perspectief kritisch mee met veranderingen die de overheid daarin aan wil brengen. De projectorganisatie waardeert deze betrokkenheid

en probeert deze kritische blik zoveel mogelijk te benutten bij de planuitwerking en de participatie. In de communicatie staan transparantie, integriteit en een democratisch verloop centraal. Een belangrijke beheersmaatregel hierbij is het uitvoeren van een communicatieplan voor de Vlinderstrik dat jaarlijks naar behoefte wordt bijgesteld.

Groene Verbinding

Belangrijke risico's in de realisatiefase zijn:

- Het niet halen van de opleverdatum voor de Groene Verbinding door de aannemer. De aannemer heeft bij de gunning van het werk een harde opleverdatum meegekregen met een boeteclausule;
- Het niet tijdig beschikbaar stellen van de tijdvensters door A-lanes, de aannemerscombinatie van de verbreding van de A-15 om het bouwen van de Groene Verbinding ter hoogte van de A15 mogelijk te maken. Met Rijkswaterstaat is afgesproken dat de planning van de aannemerscombinatie voor de verbreding van de A15 leidend is. De projectorganisatie voor de Groene verbinding en de projectorganisatie van A-lanes hebben structureel contact over de voortgang van hun werkzaamheden en zullen - indien dit risico zich voordoet - gezamenlijk zoeken naar een oplossing.

7. Organisatie en kwaliteit

Voor zowel de provincie Zuid-Holland, de gemeente Rotterdam als de stadsregio Rotterdam geldt dat de implementatie van het risicomanagement goed is ingevoerd en verankerd in het werkproces van de betrokken organisaties. Partijen dragen jaarlijks zorg voor een actueel risicoprofiel per deelproject.

In de verslagperiode is:

- Door de partners een vervolg gegeven aan het systematisch en continu identificeren, beheersen en registreren van risico's en beheersmaatregelen. Hierbij wordt recht gedaan aan de sturing en coördinatie op programmaniveau en de eigen verantwoordelijkheid van de deelprojecten binnen PMR/750ha voor de (actualisatie van de) eigen risicodossiers;
- Op programmaniveau de halfjaarlijkse risicosessie voor de vier deelprojecten van PMR/750ha georganiseerd met vertegenwoordigers van provincie, gemeente en stadsregio, waarbij voor elk deelproject toprisico's en bijpassende beheersmaatregelen zijn besproken.

Begin 2010 is op basis van een audit vastgesteld dat het project Buitenland van Rhoon voldoet aan de standaard van PRINCE2, een methodiek voor projectmanagement. Opzet was om het project ook begin 2012 te laten auditen in het kader van PRINCE2. Vanwege vertraging in de planvorming van het Heijkooptraject en de beroepsprocedure van het bestemmingsplan bij de Raad van State, kon een nieuw faseplan niet tijdig worden afgerond, met als gevolg dat de beoogde audit in het kader van PRINCE2 niet mogelijk was. Vanwege gewijzigd beleid van de provincie – onder meer inzake externe inhuur - zal een audit in het kader van PRINCE2 door een externe auditor niet meer plaatsvinden. De provincie werkt nu volgens de intern ontwikkelde standaard van het proces Projectontwikkeling en Uitvoering (PO&U), waaraan ook het project Buitenland van Rhoon moet voldoen.